

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 203/21
V Lucemburku dne 16. listopadu 2021

Rozsudek ve věci C-821/19
Komise v. Maďarsko (Kriminalizace pomoci žadatelům o azyl)

Maďarsko tím, že trestně postihuje organizační činnost vyvíjenou s cílem umožnit zahájení řízení o mezinárodní ochraně osobám nesplňujícím vnitrostátní kritéria pro přiznání této ochrany, porušilo unijní právo

Kriminalizace této činnosti narušuje výkon práv, která unijní normotvůrce zaručuje v oblasti pomoci žadatelům o mezinárodní ochranu

V roce 2018 novelizovalo Maďarsko určité zákony týkající se opatření proti nedovolenému přistěhovalectví a přijalo mimo jiné ustanovení, jimiž byl zaveden nový důvod nepřipustnosti žádostí o azyl a kriminalizována organizační činnost vyvíjená s cílem usnadnit podání žádosti o azyl osobám, které právo na azyl podle maďarského práva nemají, spolu s omezením svobody pohybu osob podezřelých ze spáchání takového trestného činu.

Evropská komise měla za to, že Maďarsko přijetím těchto ustanovení nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních¹ a směrnice o přijímání žadatelů², a podala proto k Soudnímu dvoru žalobu pro nesplnění povinnosti.

Velký senát Soudního dvora **žalobě Komise v podstatné části vyhověl.**

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé rozhodl, že **Maďarsko tím, že umožňuje odmítnout žádost o mezinárodní ochranu pro nepřipustnost z důvodu, že žadatel přicestoval na jeho území přes stát, ve kterém není vystaven pronásledování či riziku vážné újmy nebo ve kterém je zajištěna odpovídající úroveň ochrany, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních³.** Směrnice o společných řízeních⁴ totiž taxativně vyjmenovává situace, kdy členské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou. Důvod nepřipustnosti zavedený maďarskou právní úpravou přitom žádné z těchto situací neodpovídá⁵.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že **Maďarsko tím, že ve svém vnitrostátním právu trestně postihuje jednání jakékoli osoby, která v rámci organizační činnosti poskytuje pomoc při učinění nebo podání žádosti o azyl na jeho území, je-li možné nade vší rozumnou pochybnost prokázat, že tato osoba věděla, že této žádosti nemůže být na základě tohoto práva vyhověno,**

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60) (dále jen „směrnice o společných řízeních“).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (Úř. věst. 2013, L 180, s. 96) (dále jen „směrnice o přijímání žadatelů“).

³ Článek 33 odst. 2 směrnice o společných řízeních, který vyjmenovává situace, kdy členské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou.

⁴ Článek 33 odst. 2 směrnice o společných řízeních.

⁵ Viz rozsudek ze dne 14. května 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU a C-925/19 PPU; viz také [TZ č. 60/20](#)).

nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních⁶ a směrnice o přijímání žadatelů⁷.

Před učiněním tohoto závěru Soudní dvůr zkoumal, zda maďarská právní úprava zakotvující tento trestný čin představuje omezení práv vyplývajících ze směrnice o společných řízeních a směrnice o přijímání žadatelů a zda může být toto omezení z hlediska unijního práva odůvodněné.

Po ověření, že některé činnosti vykonávané v rámci pomoci žadatelům o mezinárodní ochranu, na něž se vztahuje směrnice o společných řízeních a směrnice o přijímání žadatelů, spadají do působnosti maďarské právní úpravy, Soudní dvůr zaprvé konstatoval, že tato právní úprava představuje omezení práv zakotvených v těchto směrnicích. Konkrétně **tato právní úprava omezuje jednak práva na přístup k žadatelům o mezinárodní ochranu a na komunikaci s nimi⁸ a jednak účinnost práva zaručeného žadateli o azyl radit se na své náklady s právním nebo jiným poradcem⁹.**

Zadruhé dospěl Soudní dvůr k závěru, že **takové omezení nemůže být odůvodněno** cíli, jichž se dovolává maďarský zákonodárce, tj. **bojem proti napomáhání ke zneužívání azylového řízení a proti nedovolenému přistěhovalectví na základě podvodu.**

Pokud jde o prvně zmiňovaný cíl, Soudní dvůr uvedl, že maďarská právní úprava postihuje i jednání, která nelze považovat za podvodné nebo zneužívající praktiky. Jakmile lze totiž prokázat, že dotyčná osoba věděla o tom, že osoba, které poskytla pomoc, nemůže podle maďarského práva získat postavení uprchlíka, může být trestně sankcionována jakákoli pomoc poskytnutá v rámci organizační činnosti s cílem usnadnit učinění nebo podání žádosti o azyl, i když je tato pomoc poskytována při dodržení procesních pravidel a bez úmyslu uvést rozhodující orgán po věcné stránce v omyl.

Předně by se tak trestnímu stíhání vystavoval každý, kdo by pomohl učinit nebo podat žádost o azyl, i když ví, že tato žádost nemůže být úspěšná z hlediska pravidel maďarského práva, **ale domnívá se, že tato pravidla jsou mimo jiné v rozporu s unijním právem.** Tito žadatelé tudíž mohou být zbaveni pomoci, která by jim v pozdějším stadiu řízení o udělení azylu umožnila zpochybnit legalitu vnitrostátní právní úpravy použitelné na jejich situaci zejména z hlediska unijního práva.

Dále tato právní úprava postihuje pomoc poskytnutou určité osobě za účelem učinění nebo podání žádosti o azyl, jestliže tato osoba nebyla pronásledována a není vystavena riziku pronásledování alespoň v jednom státě, přes jehož území cestovala před příchodem do Maďarska. Směrnice o společných řízeních přitom brání tomu, aby byla žádost o azyl z takového důvodu odmítnuta jako nepřijatelná. Taková pomoc proto nemůže být v žádném případě pokládána za podvodnou nebo zneužívající praktiku.

Soudní dvůr konečně uvedl, že tato právní úprava, která nevylučuje, aby byla určitá osoba trestně sankcionována, jakmile lze konkrétním způsobem prokázat, že o žadateli, jemuž poskytla pomoc, nemohla nevědět, že nesplňuje podmínky pro získání azylu, ukládá osobám, které si přejí poskytnout takovou pomoc, aby již při učinění nebo podání žádosti zkoumaly, zda může být tato žádost podle maďarského práva úspěšná. Na jednu stranu přitom nelze provádění takové kontroly od těchto osob očekávat, a to tím spíše, že žadatelé mohou mít potíže s tím, aby již v této fázi uvedli relevantní skutečnosti, které jim umožní získat postavení uprchlíka. Na druhou stranu v důsledku nebezpečí, že budou dotyčné osoby vystaveny zvláště přísné trestní sankci, a sice trestu odnětí svobody, již z pouhého důvodu, že nemohly nevědět, že je žádost o azyl odsouzena

⁶ Článek 8 odst. 2 směrnice o společných řízeních týkající se přístupu organizací a osob k žadatelům o mezinárodní ochranu, jimž poskytují poradenské služby, a čl. 22 odst. 1 téže směrnice týkající se práva na právní pomoc a zastoupení ve všech fázích řízení.

⁷ Článek 10 odst. 4 směrnice o přijímání žadatelů týkající se přístupu do detenčního zařízení zejména pro právní poradce nebo poradce a zástupce nevládních organizací.

⁸ Tato práva jsou osobám či organizacím poskytujícím pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu přiznána v čl. 8 odst. 2 směrnice o společných řízeních a v čl. 10 odst. 4 směrnice o přijímání žadatelů.

⁹ Toto právo je zaručeno v čl. 22 odst. 1 směrnice o společných řízeních.

k neúspěchu, se legalita jakékoli pomoci, jejímž cílem je umožnit provedení těchto dvou základních fází azylového řízení, stává nejistou. Tato právní úprava tak může velmi odradit každého, kdo chce v těchto fázích poskytnout pomoc, přestože má tato pomoc za cíl pouze umožnit státnímu příslušníkovi třetí země výkon jeho základního práva požádat o azyl v členském státě, a překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle spočívajícího v boji proti podvodným nebo zneužívajícím praktikám.

Pokud jde o druhý cíl sledovaný maďarskou právní úpravou, Soudní dvůr konstatoval, že poskytnutí pomoci za účelem učinění nebo podání žádosti o azyl v členském státě nelze považovat za činnost podporující neoprávněný vstup nebo pobyt státního příslušníka třetí země v tomto členském státě, takže kriminalizace zavedená maďarskou právní úpravou není opatřením, které by takový cíl mohlo sledovat.

Soudní dvůr konečně rozhodl, že Maďarsko tím, že odpírá právo přiblížit se k jeho vnějším hranicím jakékoli osobě podezřelé z toho, že v rámci organizační činnosti poskytla pomoc při učinění nebo podání žádosti o azyl na jeho území, zatímco lze nade vší rozumnou pochybnost prokázat, že tato osoba věděla, že této žádosti nemůže být vyhověno, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních¹⁰ a směrnice o přijímání žadatelů¹¹. Tato právní úprava omezuje práva zaručená těmito směrnici, neboť dotyčná osoba je v důsledku poskytnutí pomoci za shora uvedených okolností podezřelá ze spáchání trestného činu, třebaže je kriminalizace tohoto jednání v rozporu s unijním právem. Z toho plyne, že takové omezení nemůže být z hlediska unijního práva rozumně odůvodněno.

UPOZORNĚNÍ: Žaloba pro nesplnění povinnosti, směřující proti členskému státu, který nesplnil své povinnosti vyplývající z práva Unie, může být podána Komisí nebo jiným členským státem. Jestliže Soudní dvůr rozhodne, že došlo k nesplnění povinnosti, dotyčný členský stát je povinen vyhovět rozsudku v co nejkratší lhůtě.

Dojde-li Komise k názoru, že členský stát rozsudku nevyhověl, může podat novou žalobu s návrhem na uložení peněžitých sankcí. V případě, že Komisi nebyla sdělena opatření k provedení směrnice, však Soudní dvůr může na návrh Komise uložit sankce již ve stadiu prvního rozsudku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106

¹⁰ Článek 8 odst. 2, čl. 12 odst. 1 písm. c) a čl. 22 odst. 1 směrnice o společných řízeních.

¹¹ Článek 10 odst. 4 směrnice o přijímání žadatelů.